לברוכי למ"ד שביעי לסוכה ברוכי נמי מברכינן למ"ד שמיני לזה ולזה ברוכי לא מברכינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור איקלעו בסוכה בשמיני ספק שביעי מיתב הוו יתבי ברוכי לא בריכי ודלמא סבירא להו כמ"ד כיון שבירך יו"ט ראשון שוב אינו מברך גמירי דמאפר אתו איכא דאמרי ברוכי כולי עלמא לא פליגי דלא מברכינן כי פליגי למיתב למ"ד (א) שבעה לסוכה מיתב יתבינן ולמ"ד שמיני לזה ולזה מיתב נמי לא יתבינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דמרא דשמעת' מני רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת ובשמיני ספק שביעי לבר מסוכה יתיב והלכתא [א]מיתב יתבינן ברוכי לא מברכינן אמר ר' יוחנן [ב]אומרים זמן בשמיני של חג [ג]ואין אומרים זמן בשביעי של פסח וא"ר לוי בר חמא ואיתימא ר' חמא בר חנינא תדע שהרי חלוק בג' דברים בסוכה ולולב וניסוך המים ולרבי יהודה דאמר (א)בלוג היה מנסך כל שמונה הרי חלוק בב' דברים אי הכי שביעי של פסח נמי הרי חלוק באכילת מצה (ב)דאמר מר [ד]לילה ראשונה חובה מכאן ואילך רשות הכי השתא התם מלילה חלוק מיום אינו חלוק הכא אפילו מיום נמי חלוק רבינא אמר זה חלוק משלפניו וזה חלוק משלפני פניו (ג)(אמר רב פפא) הכא כתיב פר התם כתיב פרים רב נחמן בר יצחק אמר הכא כתיב ביום התם כתיב וביום רב אשי אמר הכא כתיב [1]כמשפט התם כתיב [2]כמשפטם לימא מסייע ליה הפרים האילים והכבשים מעכבין זה את זה ורבי יהודה אומר פרים אין מעכבין זה את זה שהרי מתמעטין והולכין אמרו לו והלא כולן מתמעטין והולכין בשמיני אמר להן (ד)שמיני רגל בפני עצמו הוא שכשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן ושיר וברכה ולינה אף שמיני טעון קרבן ושיר וברכה ולינה

מאי

לברוכי. לישב בסוכה: **ברוכי לא מברכינן.** דשמיני הוא ואין שם סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מברכינן לברכה את יום שמיני חג עצרת הזה: **נקוט דר' יוחנן בידך.** דאמר לא מברכינן לישב בסוכה: **גמירי דמאפר קאתו.** למדתי מרבותי שהן באו מן האפר שבהמותיהן רועות שם ולא ישבו בסוכה כל ימי החג: **דלא מברכינן.** ואפילו לרב יהודה דאמר שביעי לסוכה: **דמרא דשמעתא מני רב יהודה בריה דרב שמואל.** דאיהו אמר משמיה דרב ומזילא ליה דלא עביד כשמעתיה: **תדע.** דאומר בו זמן לפי שרגל בפני עצמו הוא: **שהרי חלוק.** משאר הימים: **בג' דברים.** אין יושבין בסוכה ואין נוטלין בו לולב ואין מנסכין בו מים כדתנן במתני' (לעיל דף מג:) סוכה וניסוך המים שבעה: **ולר' יהודה נמי.** דפליג בניסוך ואמר כל שמונה הרי חלוק מיהא בשני דברים: **בלוג היה מנסך כל שמונה.** בתרתי פליג דקאמר ת"ק שלשה לוגין בכל יום ואיהו אמר בכל יום לוג וקאמר ת"ק שבעה ולא שמיני והוא אומר כל ח': **מיום אינו חלוק.** דאף י"ט ראשון רשות: **זה חלוק משלפניו.** שמיני חלוק מיום אתמול שביעי אינו חלוק אלא מן הראשון: **הכא כתיב פר והתם כתיב פרים.** כל ימי החג קריבים פרים הרבה ומתמעטין והולכין אחד ליום עד יום שביעי שקריבין פרים שבעה ובשמיני פר אחד לבדו נמצא שאינו מסדר שאר הימים שהיה [לו] להקריב בו ששה: **התם כתיב וביום והכא כתיב ביום.** כל ימות החג כתיב בהו וביום השני וביום השלישי אבל בשמיני כתיב ביום השמיני חלקו מהן ולא עשאו מוסיף על הראשונים: **רב אשי אמר.** בשביעי כתיב במספרם כמשפטם משמע כמשפט כל קרבנות שאר הימים ובקרבנות שמיני כתיב במספרם כמשפט עשאן משפט חלוק לעצמו: **לימא מסייע ליה.** לר' יוחנן דאמר זמן בשמיני: **הפרים האילים הכבשים.** האמורים בקרבנות החג לכל יום: **מעכבין זה את זה.** אם חסר אחד מן הראוין ליום אין מקריבין: **שהרי מתמעטין.** מיום אל יום אלמא לא קפיד עליה רחמנא הלכך אף האמורין ליום אין מעכבין: **אמרו לו.** אם מכאן אתה למד אף האילים והכבשים לא יעכבו שהרי כולן מתמעטין בשמיני דכל ימי החג אילים שנים וכבשים י"ד ובשמיני איל אחד ושבעה כבשים: **רגל בפני עצמו הוא.** ואין קרבנותיו בכלל שאר קרבנות החג ואין למידין הימנו לקרבנות החג: **טעונין קרבנות.** לעצמן אף זה קרבן לעצמו ואינו מסדר האחרים: **שיר.** שהלוים אומרים בקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני (ה)אבל שיר של חג מפורש בהלל (לקמן דף נה.) בינו בוערים בעם כו' הבו לה' כולן רמוזים על עסקי מתנות עניים מפני שזמן אסיפה הוא ועת ליתן לקט שכחה ופאה ומעשרות שישמעו מפרישים ויפרישו בעין יפה: **וברכה.** מפרש ואזיל מאי היא: **ולינה.** ללון לילה של מוצאי י"ט הראשון בירושלים דגמרי' מפסח דכתיב (דברים טז) ופנית בבקר והלכת לאהליך בי"ט לא קאמר קרא שהרי הוא יום שחייבו חכמים לראות בעזרה כך פי' בפ"ק דר"ה (דף ה.) לראות בעזרה(ו) כדי להביא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלא בחולו של מועד וקאמרינן בבקר אלמא חייב ללון מוצאי י"ט בתוך העיר ומי שלא הביא חגיגתו ביום ראשון והביא באחד מן הימים צריך ללון לילה שלאחריו:

מאי

מיתב כולי עלמא לא פליגי דיתבין. בלולב לא רצו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנוהג בו מנהג חול אבל סוכה פעמים שסוכתו עריבה עליו אוכל בה אפי' בי"ט: **גמירי דמאפר קאתו.** באין מן האפר שבהמותיהן רועות שם ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרי'(ו) סוכת רועים לא היה להם:

הכא כתיב כמשפט. בכולהו כתיב כמשפט והאי בתרא כתיב כמשפטים ואין זה כענין האחרים דרב פפא דאמר בכולהו כתיב פרים ובהאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אההיא דר"נ בר יצחק אבל לרב אשי אשביעי קאי דכתיב ביה כמשפטם לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג כתב רחמנא כמשפטם לומר לך זהו משפטם של ששה ואין שמיני הבא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפטם: **שיר.** פירש בקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני ובמסכת סופרים(ה) משמע שהיו אומרים בבית הכנסת למנצח על השמינית ושמא כמו כן היו אומרים הלוים בבית המקדש וכן משמע בירושלמי: **לינה.** ללון לילה של מוצאי י"ט ראשון (ב) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טז) ופנית בבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלא בחולו של מועד דביום טוב חייב בראיית פנים בעזרה אלא לבוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לינה כל שבעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הביא חגיגה יום ראשון והביא באחד הימים צריך ללון לילה שאחריו אבל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אם לא אמרו בראשונה שיאמרו בשני ועוד משום כוס ולא"ת ותיפוק ליה משום דטעון לינה משום שלמי שמחה דאיכא כל שמנה דתנן (לעיל דף מב:) ההלל והשמחה כל שמנה ואפי' בשאר ימות השנה אם הביא קרבן טעון לינת לילה כדתני' בספרי (פרשת ראה) ופנית בבקר והלכת לאהליך מלמד שטעונין לינה כלומר כל הזבחים דומיא דפסח אין לי אלא אלו בלבד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולבונה שנאמר ופנית כל פינות שאתה פונה מן הבקר ואילך [ובפסח] שני פליגי תנאי בשמעתין ובפרק מי שהיה טמא (פסחים לה: ושם) ובספרי מפרש טעמא דמ"ד טעון לינה דהרי הוא כעצים ולבונה וי"ל דמשכחת דלא מייתי קרבן ביום שבא לירושלים כגון דשלא שלמיו מאתמול דנאכלין לשני ימים ועוד דבפ"ק דחגיגה (דף ח. ושם) תניא ושמחת בחגך לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרי' בפסחים פרק אלו דברים (דף עא.) אפי' בכסות נקיה ויין ישן ובענין אחר לא משכחת לה שמחת שמנה כשחל יום ראשון להיות בשבת משום דבעינן זביחה בשעת שמחה וכי האי גוונא אשכחן בירושלמי בפרק שני דביכורים דתנן וטעונין לינה א"ר יונתן בשאין עמהן קרבן אבל יש עמהן קרבן בלא כך טעונין לינה מחמת הקרבן ובפ' דם חטאת (זבחים דף צז. ושם) משמע קצת דטעונין לינה כל שבעת ימי הפסח שכולן חשובין כלילה אחת גבי הא דתנן ר"ט אומר אם בישל בכלי מתחילת הרגל יבשל בו כל הרגל ואמרי' בגמרא מ"ט דר"ט א"ר יצחק דאמר קרא ופנית בבקר והלכת לאהליך הכתוב עשאן כולן בקר אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפריך עלה וכי אין פיגול ברגל וכי אין

טותר

מסורת הש"ס

(א) [לקמן מח:] [תענית ג.], (ב) [לעיל מ: פסחים קכ.], (ג) [נ"ל רב פפא אמר], (ד) [לקמן מח. חגיגה ח. ר"ה ד: יומא ג.], (ה) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: בשם מס' סופרים], (ו) עי' רש"ל, (ז) [לעיל מ:], (ח) [פי"ט ורש"י בעצמו כר"ה ד: הביא כן דמ"ם],

תורה אור השלם

1. מִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּר לָאַיִל וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: במדבר כט לז

2. וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: במדבר כט לג

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאן דאמר שביעי לסוכה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לינה כו' יום טוב ראשון בירושלים דגמרינן:

מוסף רש"י

מכאן ואילך רשות. שאם רוצה יכול לאכול בשר בלא לחם או להתענות (פסחים קכ.) דהכי ילפינן לה בפ' כתרא דפסחים (שם) ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי בכלל שבעת ימים תאכל מצות היה ויצא מן הכלל ללמד שאכילת מצות האמור בו אינו חובה, אלא אם בלאת לאכול תהא אכילתך מצה ולא חמץ, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא (לעיל כו.).

עין משפט נר מצוה

מד א ב מיי' פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרסח סעיף א:

מה ג מיי' פכ"ע מהל' שבת הלכה כג סמג עשין נט טוש"ע א"ח סי' תמל סעיף ז:

מו ד מיי' פ"ו מהלכות חמץ הלכה א סמג עשין מ טוש"ע א"ח סי' תעה סעיף ז:

רבינו חננאל

וכתר הכי פסקינן והלכתא מיתב יתבינן כולי יומא בסוכה, ברוכי לא מברכינן לישב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או' שהחיינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בג' דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישב בסוכה, ולנטילת לולב, ולניסוך המים, מה שאין כן בשמיני. לפיכך רגל אחר חשוב וצריך לומר בו זמן. ואין אומ' זמן בשביעי של פסח. ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביום שביעי אין חובה עליו לאכול מצה. התם בפסח כל שבעת [ימים] אין עליו חובה זולתי לילה הראשון, ויום שביעי מיום ששי אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו. אבל בסוכה שמיני חלוק מיום שביעי הוא לפניו, ובשביעי חייב ובשמיני אינו חייב. לימא הא מתניתא מסייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעכבים כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם ששבעת [ימי] החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, [אף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה].